

CMFE

COMMUNITY MEDIA FORUM EUROPE

To: **Lena Adelsohn Liljeroth**
Minister of Culture, Media and Sports
The Government Offices
103 33 Stockholm
Sweden

Nijmegen, 8 May 2011

Subject: **Privatisation of Community Radio in Sweden**

Dear Ms Adelsohn Liljeroth,

Community Media Forum Europe (CMFE) was founded 2004 to strengthen the participation of the "Third Media Sector" in European discussion and decision-making processes at a moment when freedom of expression and free access to information are increasingly endangered by the consequences of concentration in the media field. The "Third Media Sector" is made up of non profit-making media as community radio and television and has as such a clearly distinct identity alongside the national public service sector and private commercial media. The CMFE is a common platform for networks, national federations and projects active within this sector. On the one hand, it enables the participating organisations to bring up their concerns on a European and international level and, on the other hand it represents a channel through which European institutions can spread information on relevant questions to CMFE participants.

In 2009 CMFE has been admitted as observer on the *Steering Committee on the Media and new Communications Services* (CDMC) and the newly formed *Group of Specialists on New Media* (NC-NM) of the Council of Europe, where it will now have the important role to represent the interest of the Community Media sector at the pan-European level. CMFE has been granted participatory status with the Council of Europe and is part of the *International Non-Governmental Organisations (INGO) conference*. CMFE is also communicating community media issues with radio and television as well as telecom authorities in European countries also outside the European Union.

Currently, CMFE has 33 Organisational Members, of which 18 (national) Federations, and 19 countries are represented. CMFE is registered an international NGO in Brussels. There are more then 3.000 community radio (CR) and also hundreds of community TV stations in Europe and the number is steadily increasing as the Third Media sector is formally recognized and supported by more governments.

Currently in Sweden there are 130 radio stations broadcasting on FM frequencies by law designated for non-commercial CR radio "närradio" which should be operated by non-profit local associations (NGO's).

CMFE is supported by the EU under the 'Europe for Citizens Programma 2011'

CMFE Office Heliendoorstraat 3 6534 SH Nijmegen The Netherlands Tel: + 31 24 3550559 Mobile: + 31 6 34150581
www.cmfe.eu We prefer mail to be sent electronically to president@cmfe.eu

Bank: ABN-AMRO Address: Keizer Karelplein, Postbus 79, 6500 AB Nijmegen, The Netherlands

Our details: CMFE IBAN: NL10 ABNA 0441 2794 73 BIC: ABNANL2A

CMFE is registered in Belgium as an International Non Profit Organization (INGO) under Business number: 0822.992.342.

CMFE

COMMUNITY MEDIA FORUM EUROPE

As the CMFE board has been informed since 2009 there are loopholes in the Swedish radio law (from 1980 with later amendments), which make it possible for private commercial operators to take control of those frequencies. Today, while such frequency is formally licensed to a not-for-profit NGO approx. 25 of the radio stations are operating as pure commercial for-profit enterprises also created and controlled by the commercial operator by proxy. It has been reported that since the law was amended in August 2010 the numbers of privatised CR stations is increasing month by month. While the official commercial radio stations must pay a licensee fee to operate a FM frequency those informal commercial radio stations take advantage of being formal NGO's and as such are not paying any license fee. In fact an informal unregulated fourth radio sector is developing in Sweden.

CMFE is aware of other problems with the Swedish CR sector as the digitalisation for small radio stations and structural financing. However, CMFE regard the privatisation of "närradio" as a most acute and serious problem, which is also an unique situation in Europe. In several countries not-for-profit financing by advertisements is allowed in community radio but in no other countries privatisation is allowed. Privatisation will be detrimental to the development of community media and the intentions put forward by the European Parliament 2008 or the Council of Europe 2009. A privatisation of community media will deprive the civil society of a major resource for freedom of expression and cultural development especially for minority groups.

CMFE calls on the Swedish government to take the issue under serious consideration. The takeover of community radios by commercial radios should be restored and blocked until this "leak" in the present legislation is closed. CMFE further recommends that an overhaul of the law regulating "närradio" will take into account the European perspective and recent developments in other European countries as well as resolutions and statements in the European Parliament and the Council of Europe. In this context it should also be emphasized this is a matter of freedom of expression for the civil society.

A memorandum in Swedish compiled by Christer Hederström, board member and Nordic representative of CMFE, is enclosed. Also enclosed is a letter from Närradions Riksorganisation (NRO), which is a member organisation of CMFE.

Yours sincerely,

Pieter de Wit
President CMFE

CMFE is supported by the EU under the 'Europe for Citizens Programma 2011'

CMFE Office Heliendoorstraat 3 6534 SH Nijmegen The Netherlands Tel: + 31 24 3550559 Mobile: + 31 6 34150581
www.cmfe.eu We prefer mail to be sent electronically to president@cmfe.eu

Bank: ABN-AMRO Address: Keizer Karelplein, Postbus 79, 6500 AB Nijmegen, The Netherlands

Our details: CMFE IBAN: NL10 ABNA 0441 2794 73 BIC: ABNANL2A

CMFE is registered in Belgium as an International Non Profit Organization (INGO) under Business number: 0822.992.342.

CMFE

COMMUNITY MEDIA FORUM EUROPE

Christer Hederström, 29 April 2011

Närradion i Sverige – yttrandefrihet i det civila samhället

Bakgrund

Globalt har den lokala icke-kommersiella radion - *community radio* – vuxit fram vid sidan av statliga/public service kanaler och privatägda kanaler. Antalet sådana här icke-kommersiella radiostationer i Europa uppskattas f.n. till 3.000. För att fastställa ett mer exakt antal görs nu en omfattande kartläggning av paneuropeiska organisationer i samverkan med nationella radio- och tv-myndigheter. Community radio är räknat i antal radiostationer den mest omfattande radiosektorn i världen – större än statliga respektive kommersiella sektorn. Utanför Europa växer community radio för närvarande snabbast i bl.a. Indien och USA. I Europa främst Storbritannien, Irland och Österrike.

Det finns redan 242 sådana FM-stationer i Storbritannien. Frankrike har ca 700 *radio associatifs*. I USA finns ca 800 LPFM-stationer; ett antal som väntas mer än fördubblas efter nyligen ett lagförslag i kongressen som fick stöd av såväl demokrater som republikaner. I Ryssland och de forna öststaterna har (med undantag för Ungern) ännu ingen tredje mediesektor vuxit fram men en sådan förutsätts växa fram i takt med utvecklingen av det civila samhället som för demokratiseringsprocessen är nödvändig.

Ifråga om distributionsteknik är FM-radion helt dominerande över hela världen även om det i bl.a. Storbritannien förekommer mellanvågssändningar. Internetradio anses inte kunna ersätta etersändningar, men utnyttjas av många radiostationer som komplement för att öka räckvidden. Digitala sändningar förekommer inte eftersom DAB och DAB+ inte är lämplig för lokalt förankrade lokalradiostationer främst av kostnadsskäl. Man räknar med att FM-radion finns kvar ytterligare 10-20 år och att en digital övergång sker först när en mer transparent och kostnadseffektiv teknik utvecklats exempelvis digitalisering av FM-bandet (DRM+).

"Den tredje mediesektorn" har definierats och identifierats av EU:s kommission och parlament. I Europaparlamentets resolution 2008 uppmanades medlemsstaterna till ett mer aktivt stöd. Syftet är att öka mångfalden i mediesektorn och på kulturområdet, och att klart definiera sektorn som en särskild mediegrupp vid sidan av public service och kommersiella medier. Parlamentet framhöll att dessa ideella medier bidrar till att stärka identiteten hos särskilda intressegrupper, samtidigt som de lokala medierna ger de personer som ingår i dessa grupper möjlighet att nå ut till andra samhällsgrupper. Dessa medier kan bidra till att öka toleransen och mångfalden i samhället.

Med ideellt menas att dessa mediers huvudmål är att lyfta fram saker av allmänt och/eller enskilt intresse utan några affärsmässiga eller ekonomiska vinstintressen.¹

Även Europarådet har erkänt *community media* som en distinkt tredje mediesektor vid sidan av public service och kommersiella medier.² Gemensamma principer om community media

¹ *Icke-kommersiella lokala medier i Europa*. Europaparlamentets resolution 25 september 2008 om icke-kommersiella lokala medier i Europa (2008/2011(INI))

² *Declaration of the Committee of Ministers on the role of community media in promoting social cohesion and intercultural dialogue* 11 February 2009

CMFE is supported by the EU under the 'Europe for Citizens Programma 2011'

CMFE Office Heliendoorstraat 3 6534 SH Nijmegen The Netherlands Tel: + 31 24 3550559 Mobile: + 31 6 34150581
www.cmfe.eu We prefer mail to be sent electronically to president@cmfe.eu

Bank: ABN-AMRO Address: Keizer Karelplein, Postbus 79, 6500 AB Nijmegen, The Netherlands

Our details: CMFE IBAN: NL10 ABNA 0441 2794 73 BIC: ABNANL2A

CMFE is registered in Belgium as an International Non Profit Organization (INGO) under Business number: 0822.992.342.

CMFE

COMMUNITY MEDIA FORUM EUROPE

finns också angivna i stadgarna för den paneuropeiska organisationen *Community Media Forum Europe*.³

Svensk närradio avviker från övriga Europa

Den svenska närradion – *föreningsradion* - skapades 1980 med avsikt att det skulle bli möjligt för föreningslivet att nå ut med en egen radiokanal i varje svensk kommun. För detta finns också avsatt minst en FM-frekvens i varje kommun. Det finns idag cirka 110 icke-kommersiella närradiostationer i Sverige vilket kan låta imponerande. En del jämförbara länder har däremot en betydligt bättre utvecklad verksamhet med *community radio* trots att man har färre antal stationer i förhållande till befolkningsstorleken. Exempelvis är totalt betydligt fler frivilliga engagerade i verksamheten vid 13 icke-kommersiella radiostationer i Österrike än vid de 110 svenska.

Ett strukturellt statligt stöd för community radio i Europa finns idag framför allt i Danmark (ca 30 milj kr/år via tv-avgiften), Frankrike och Österrike, men även i Norge, Holland, Irland, Polen, Schweiz, Storbritannien, Tyskland och Ungern. I Sverige har sedan närradions start ett samhällsstöd saknats helt. Här saknas helt statligt stöd som annars utgår till kultur- och mediesektorn i övrigt.

Sverige fick aldrig den lokalradio som folkpartiet drömde om när man lanserade närradion och senare den privata lokalradion (PLR). Sveriges Radio sänder inte på kommunnivå utan regionalt medan kommersiella radion inte kan gå runt annat än med rikstäckande nätverk. Det saknas en lokalt förankrad radio liknande den i andra länder med de ambitioner som uttalas i Europaparlamentet. Det handlar om lokala radiostationer som knyts direkt till respektive ort och som blir en resurs för hela organisationslivet, kommunen, högskolan m.fl. Det finns heller ingen radiostation som erbjuder medborgarna direkt tillgång till möjligheten att producera och sända radio – s.k. public access. Här haltar den svenska demokratin efter flera andra jämförbara länder. Dessutom finns det starka beredskapsskäl för lokala radiostationer som drivs utanför den rikstäckande sändningsstrukturen.

Att sända radio lokalt är fortfarande en billig och effektiv metod att nå ut till samtliga hushåll och mobila enheter inom sändningsområdet. FM-radions enkelhet och flexibilitet är också till fördel för grupper i det civila samhället som har små resurser främst språkliga minoritetsgrupper och särskilda intressen t.ex. funktionshindrade. Även om internetradio kan

---

³ **Common Principles of Community media as stated in the CMFE statutes:**

1. Free access for the communities to the means of media communication
2. Freedom of speech and media plurality
3. Free access to information
4. Public and gender balanced access
5. Encouragement of local participation
6. Cultural diversity and respect to minorities
7. Orientation to participatory structures and self-determination
8. Editorial independence
9. Not-for-profit

CMFE is supported by the EU under the 'Europe for Citizens Programma 2011'

CMFE Office Heliendoorstraat 3 6534 SH Nijmegen The Netherlands Tel: + 31 24 3550559 Mobile: + 31 6 34150581
www.cmfe.eu We prefer mail to be sent electronically to president@cmfe.eu

Bank: ABN-AMRO Address: Keizer Karelplein, Postbus 79, 6500 AB Nijmegen, The Netherlands

Our details: CMFE IBAN: NL10 ABNA 0441 2794 73 BIC: ABNANL2A

CMFE is registered in Belgium as an International Non Profit Organization (INGO) under Business number: 0822.992.342.

CMFE

COMMUNITY MEDIA FORUM EUROPE

ge en utökad räckvidd är detta inget som kan ersätta FM-radion, men väl då tjäna som komplement.

Det finns idag ingen publicistisk verksamhet i svensk radio vid sidan av Sveriges Radio. Någon publicistisk verksamhet som nyheter och reportage lyser med sin frånvaro inom såväl reklamradion som närradion. Lokalt saknar SR all publicistisk konkurrens i etern. Detta monopol motverkar såväl en utveckling av radiomediet lokalt som den lokala debattarenan.

De ideella krafterna har haft en fundamental betydelse för demokratin i Sverige. Det är omöjligt att föreställa sig den svenska demokratin med grundstenar som allmän och lika rösträtt, jämställdhet och offentlighetsprincipen utan den kamp människor fört utifrån sitt ideella engagemang enligt integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (2009). Detta engagemang omfattar förstås även ideellt driven radio och tv.

Av den ursprungliga idén om närradion som kanal för föreningslivet kvarstår endast tomma ord. Det sägs att det är föreningslivets försvagning som underminerat närradion vars position i samhället bygger helt på ideella föreningar och frivilliga insatser. Men det är inte föreningslivet som vänt närradion ryggen, utan grundorsaken är att det under de senaste två decennierna helt saknats en sammanhållen politik för radiosektorn utanför public service. Närradions ställning har i detta blivit för organisatoriskt för svag för att kunna hävda sig; att i skuggan av public service få massmedial och politisk uppmärksamhet. Inte heller har utvecklingen av lokal radio i andra länder fått någon uppmärksamhet.

Ett grundläggande problem är att de icke-kommersiella⁴ etermedierna (närradion och öppna tv-kanaler) har i regeringskansliet hamnat i den organisation och industriella sammanhang i övrigt som gäller för professionella etermedier. Därför har denna betydligt mindre mediesektor också hamnat i skymundan i mediepolitiken. Ifall denna mediesektor hade hanterats tillsammans med kulturfrågorna och/eller inom sfären civil samhället, demokrati och minoritetsfrågor, hade dess betydelse för civila samhället hamnat mer i fokus.

En annan betydande orsak till närradions svaga ställning är den föråldrade lagstiftningen. Till skillnad mot i andra länder inte är det möjligt att driva en sammanhållen radiostation i respektive kommun.⁵ Sändningstillstånden ges nämligen inte till den organisation som driver radiostationen ifråga utan till programproducerande medlemsföreningar. Detta begränsar lokalsamhällets insyn i verksamheten och försvårar för en kommun eller annan lokal organisation (inklusive EU) att ge radiostationen ekonomiskt stöd. Det finns i grunden ingen tillräckligt kompetent lokal mottagare för ett sådant stöd.⁶

⁴ *Icke-kommersiell* innebär i detta sammanhang att radiostationen mycket väl kan sända reklam, men att ett ev. överskott till fullo sedan används för att driva verksamheten och inte delas ut som vinst till privatpersoner. Denna non-profit modell är vanlig för community media internationellt.

⁵ Det enda undantaget utanför Sverige är Danmark, som har ett liknande tillståndssystem, men där samtidigt de sändande föreningarna får et årligt statligt stöd så länge de inte sänder reklam.

⁶ Ett skräckexempel är det miljonstöd som Allmänna arvsfonden beviljade den ideella förening som drev numera konkursade närradion Just Radio i Visby. Det finns också exempel på hur kommunala bidrag för närradioverksamhet försvunnit in i "svarta hål" via ideella föreningar som drivits de facto privat utan gängse föreningsdemokrati.

CMFE is supported by the EU under the 'Europe for Citizens Programma 2011'

CMFE Office Heliodoorstraat 3 6534 SH Nijmegen The Netherlands Tel: + 31 24 3550559 Mobile: + 31 6 34150581
www.cmfe.eu We prefer mail to be sent electronically to president@cmfe.eu

Bank: ABN-AMRO Address: Keizer Karelplein, Postbus 79, 6500 AB Nijmegen, The Netherlands

Our details: CMFE IBAN: NL10 ABNA 0441 2794 73 BIC: ABNANL2A

CMFE is registered in Belgium as an International Non Profit Organization (INGO) under Business number: 0822.992.342.

CMFE

COMMUNITY MEDIA FORUM EUROPE

Privatiseringen av närradion

Från början fick inte radioreklam sändas i närradion, men efter att den s.k. privata lokalradion (PLR) infördes ändrades detta. Tvärtemot det tänkta syftet att ge föreningslivet möjligheter att delfinansiera närradion med reklam försvagades istället närradions ställning ytterligare. Det är mycket sällsynt att en ideellt driven närradiostation kan få ihop en *netto*intäkt på radioreklam.⁷

Däremot har privata aktörer sett möjligheten att ta en genväg förbi PLR-systemet och dess koncessionsavgifter. Det finns idag minst 20 *privatägda kommersiella* närradiostationer som enbart i formell mening drivs av en "ideell förening" som lagen kräver.⁸ Med sitt sändningstillstånd kan sådan "ideell förening" uppdra åt ett privat företag med miljoninvesteringar bedriva en kommersiell radioverksamhet. Ägaren kan naturligtvis lätt helt kontrollera "föreningen". De vidöppna kryphålen i radiolagen möjliggörs av att begreppet "ideell förening" inte definieras i svensk lagstiftning. Inför denna informella radiosektor står Radio- och tv-verket handfallet. Idag döljer sig inte heller dessa radiostationer längre bakom begreppet "ideell förening" utan definierar sig själva som just "kommersiell närradio". Vid sidan av Närradions Riksorganisation har nyligen Organisationen För Fristående Radio (OFFR) bildats och för att försvara den "kommersiella närradion i Sverige".⁹

Sedan radiolagen ändrades 2010 har nu problemen ökat i och med att en kommersiell aktör nu kan sända över kommungränserna och skapa regionala eller rikstäckande nätverk med reklamradio. Hittills har intresset för dessa närradiofrekvenser mest legat hos lokala och regionala privata entreprenörer, men efter lagändringen märks ett intresse från den etablerade reklamradiobolag (MTG och SBS Radio) att utnyttja kryphålen för att komma åt närradiofrekvenser dessutom utan att behöva betala några koncessionsavgifter.¹⁰ Vid sidan av kommersiella intressen växer det nu också fram ett rikstäckande religiöst nätverk utifrån amerikansk evangelistisk modell (Hope FM) med globala ambitioner.

Privatiseringen av närradion leder bl.a. till att utrymmet för de som närradion ursprungligen är tänkt för – det ideella föreningslivet – snabbt minskar. Det går ofta så långt att en entreprenör genom en bulvanförening lägger beslag på den enda närradiofrekvensen i en kommun hela dygnet. Då blockerar man för en exempelvis en invandrarförening, ett samfund eller annan ideell organisation som kanske bara vill sända någon timme eller några timmar på kvällen. Om det behövs kan också en entreprenör skapa en stor mängd bulvanföreningar som kan ta

⁷ I en del länder får radioreklam förekomma i community radio, men enbart då på strikta villkor som att det måste vara en *icke-vinstutdelande verksamhet* (non-profit) exv. i Storbritannien och Irland.

⁸ lista med kommersiella närradiostationer (2010)
<http://www.communitymedia.se/radio/privatradio.htm>

⁹ <http://www.offr.se>

¹⁰ Ett väl etablerat exempel är Skärgårdsradion som har sin huvudstudio på Gärdet i Stockholm, men sänder dygnet runt från Värmdö kommun på kommunens närradiofrekvens 90,2 MHz. Ett aktuellt exempel är MTG Radios rocknätverk Bandit Rock som sedan 2 maj 2011 sänder över Malmö-regionen från Barsebäck på Kävlinge kommuns närradiofrekvens 95,9 MHz.

CMFE is supported by the EU under the 'Europe for Citizens Programma 2011'

CMFE Office Heliodoorstraat 3 6534 SH Nijmegen The Netherlands Tel: + 31 24 3550559 Mobile: + 31 6 34150581
www.cmfe.eu We prefer mail to be sent electronically to president@cmfe.eu

Bank: ABN-AMRO Address: Keizer Karelplein, Postbus 79, 6500 AB Nijmegen, The Netherlands

Our details: CMFE IBAN: NL10 ABNA 0441 2794 73 BIC: ABNANL2A

CMFE is registered in Belgium as an International Non Profit Organization (INGO) under Business number: 0822.992.342.

CMFE

COMMUNITY MEDIA FORUM EUROPE

över den lokala verksamheten helt genom röstkuipp på årsmöten (Ett exempel är striderna kring Kiss FM i Kristianstad).

Sedan radioreklamen infördes i närradion är det inte längre möjligt att få gehör för avtal med upphovsrättsorganisationer som tar hänsyn till att musiken spelas i icke-kommersiellt syfte. Den kommersiella närradion har försvarat för den ideella delen att utveckla närradion och skapa intressant radioverksamhet. Ett förbud mot radioreklam skulle inte vara till förfång för den närradio som bedrivs av det civila samhället. För närradions motsvarighet på tv-området *öppna kanaler* (lokala kabelföreningar) har alltid rått ett naturligt reklamförbud liksom en helt annan tillståndsstruktur.

Det har aldrig varit lagstiftarens mening att närradion skulle kunna utvecklas till en radiokanal för privata kommersiella intressen eller enskilda nationella aktörer överhuvudtaget. Detta kan utläsas i bl.a. förarbetena till närradiopropositionen 1979/80. Det har heller inte funnits några politiska överväganden att överlåta närradion till privata entreprenörer. Den pågående privatiseringen av den svenska närradion är internationellt sett unik och bryter sannolikt också mot EU:s konkurrensregler.

I skrivelser till kulturdepartementet har *Närradions Riksorganisation*, den kommersiella radiobranchen (RAB) och *Radioakademin* påpekat dessa missförhållanden. Privatiseringen av svensk närradio har också uppmärksammats internationellt bl.a. i remissyttrande till regeringen (2009) från den paneuropeiska organisationen *Community Media Forum Europe* (CMFE). CMFE:s engagemang i svensk närradio är helt naturligt. Denna internationella NGO, med bas i Bryssel och nu även med EU-stöd, har som uppgift att främja och utveckla *community radio och television* i de 47 länder som ingår i den europeiska sfären.

Sverige är ett av de första länder i Europa som fick närradio, men är nu det enda land där community radio privatiseras och kommersialiseras. Detta sker också helt i strid med den resolution som togs med en stor majoritet i Europaparlamentet 2008. Det är uppseendeväckande att svenska staten hittills inte tagit till sig några som helst erfarenheter från andra länder för att utveckla den närradio som man i säger sig slå vakt om.¹¹

Hittills har inga företrädare för den svenska regeringen eller för berörd mediemyndighet uttalat några motiv för att just Sverige måste gå sin egen väg i denna fråga. Frågan, som kan komma att få stor betydelse för utvecklingen av community radio i övriga Europa, kan dock behöva uppmärksammas i EU och Europarådet genom CMFE:s försorg.

Några slutsatser och överväganden

En fortsatt kommersialisering och privatisering av närradion kommer sannolikt leda till att utrymmet för den ursprungliga föreningsradion begränsas i etern. Tillsammans med en del andra nämnda faktorer kan detta helt enkelt leda till att den tredje mediesektorns radio försvinner i Sverige. Utifrån det europeiska perspektivet går då detta helt emot en i Europa i övrigt faktisk och önskad utveckling.

---

¹¹ Regelverket för den brittiska närradion, som kan anses vara ett av de bästa idag, utformades efter man tagit till sig de bästa erfarenheterna från flera andra länder bl.a. Irland.

CMFE is supported by the EU under the 'Europe for Citizens Programma 2011'

CMFE Office Heliodoorstraat 3 6534 SH Nijmegen The Netherlands Tel: + 31 24 3550559 Mobile: + 31 6 34150581
www.cmfe.eu We prefer mail to be sent electronically to president@cmfe.eu

Bank: ABN-AMRO Address: Keizer Karelplein, Postbus 79, 6500 AB Nijmegen, The Netherlands

Our details: CMFE IBAN: NL10 ABNA 0441 2794 73 BIC: ABNANL2A

CMFE is registered in Belgium as an International Non Profit Organization (INGO) under Business number: 0822.992.342.

CMFE

COMMUNITY MEDIA FORUM EUROPE

Oreglerad näringsfrihet slår ut yttrandefrihet i det civila samhället i synnerhet för minoritetsgrupper.

Närradions kris beror i grunden på att lagstiftningen redan från start 1980 inte byggde på en hållbar modell som utformats utifrån de särskilda förutsättningar som gäller för att sända lokal radio; tekniskt och organisatoriskt. Det fanns signaler om närradions felaktiga struktur redan i början av 90-talet och detta var också skälet att man trodde sig kunna rädda närradion att ta bort reklamförbudet samtidigt som den privata lokalradion (PLR) startade. Detta blev en björntjänst för föreningslivet. Redan på denna tid fanns krav om ett avskaffande av riksförbudet främst för att frikyrkan med Pingstkyrkan i spetsen ville nå ut till hela landet. Men när riksförbudet togs bort 2010 ungefär 15 år för sent blev detta ytterligare en sten på bördan. I alla led har den ursprungliga närradion – föreningsradion – dragit det kortaste strået.¹²

Den svenska föreningsradion – som närmast motsvarar vad EU och Europarådet och andra länder betecknar som *community radio* – kommer inte att överleva om inte det tas politiska beslut om att

i grunden förändra lagstiftningen ifråga om närradio. Det är tveksamt om det räcker med att fortsätta att lappa och laga i lagtexten utan vad som behövs är att man tar beslut om *en helt ny struktur för lokal radio* vid sidan av public service och reklamradion (f.d. PLR). Förslag om detta framfördes kulturdepartementets rapport 2004¹³

Om den politiska viljan finns så står vägen öppen för olika lösningar, som inte är särskilt komplicerade. Närradion kan förändras till en lokal öppen radio; en *community radio* på europeisk nivå. Denna kan som en demokratiskt och lokalt förankrad radio komplettera, utmana och stimulera såväl public service som kommersiell radio. Härvidlag torde den brittiska modellen för *community radio* utgöra ett modernt föredöme för Sverige. Denna modell som i ett lokalt eller regionalt område kan samla civila och lokala krafter kring verksamheten och samordna ekonomi, teknik och juridik i en gemensam organisation – en radiostation. En ny lokalradiomodell kräver en helt ny lagstiftning, men behöver inte belasta statsbudgeten möjligen med undantag för ett mindre organisationsstöd särskilt under uppbyggnadsfasen (också enligt brittisk modell). Ett organisationsstöd bör i första hand inriktas på att utveckla en riksorganisation som kan samla och stödja dessa lokala radiostationer.

Christer Hederström, 29 April 2011

---

¹² Man kan också ställa sig frågande till den svenska beteckningen "närradio" som inte har sin motsvarighet i något annat land.

¹³ *Öppna radion och televisionen* - Kartläggning och analys av icke-kommersiell lokal radio och tv (Kulturdepartementet 2004).

CMFE is supported by the EU under the 'Europe for Citizens Programma 2011'

CMFE Office Heliendoorstraat 3 6534 SH Nijmegen The Netherlands Tel: + 31 24 3550559 Mobile: + 31 6 34150581
www.cmfe.eu We prefer mail to be sent electronically to president@cmfe.eu

Bank: ABN-AMRO Address: Keizer Karelplein, Postbus 79, 6500 AB Nijmegen, The Netherlands

Our details: CMFE IBAN: NL10 ABNA 0441 2794 73 BIC: ABNANL2A

CMFE is registered in Belgium as an International Non Profit Organization (INGO) under Business number: 0822.992.342.